

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Situační analýza města Nový Bor

Jana Mair, Zuzana Korecká
Únor, 2024

Agentura
pro sociální začleňování

Dokument vznikl v rámci realizace projektu OPZ+ „Rozvoj systémů pro sociální začleňování“ registrační číslo projektu CZ.03.02.02/00/22_004/0000366.

Kontakt:

Jana Mair, Oddělení výzkumů a evaluace (jana.mair@mmr.gov.cz)

Zuzana Korecká, Oddělení výzkumů a evaluace (zuzana.korecka@mmr.gov.cz)

Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR

www.socialni-zaclenovani.cz

Text neprošel jazykovou korekturou.

Obsah:

1	Manažerské shrnutí	5
2	Kontext a cíl analýzy	7
3	Cílová skupina sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených osob	7
4	Metodologické aspekty výzkumného šetření	8
4.1	Standardy výzkumné práce ASZ	8
5	Sociodemografická charakteristika města.....	10
6	Sociální vyloučení	13
7	Výplaty sociálních dávek	14
7.1	Příspěvek na bydlení	14
7.2	Dávky pomoci v hmotné nouzi.....	16
7.2.1	Příspěvek na živobytí	16
7.2.2	Doplatek na bydlení.....	17
7.2.3	Mimořádná okamžitá pomoc	18
7.3	Prostorové rozmístění vyplácených dávek PnŽ a DnB	18
8	Bydlení	20
8.1	Bytový fond města.....	20
8.1.1	Přidělování bytů v majetku města.....	21
8.2	Byty v Domě s pečovatelskou službou	22
8.3	Ubytovna Severní.....	23
9	Zadluženost.....	23
10	Zaměstnanost.....	26
10.1	Volná pracovní místa.....	28
11	Bezpečnost.....	28
11.1	Prevence.....	29
11.2	Návykové látky	29
12	Sociální služby.....	31
13	Vzdělávání.....	34
14	Seznam literatury.....	36

Seznam tabulek

Tabulka 1 – PnB – Vývoj počtu SPO a podílu osob 65+ mezi SPO	6
Tabulka 2 – Vývoj počtu příjemců dávek v hmotné nouzi (včetně SPO) v ubytovně v Severní ulici.....	6
Tabulka 3 – Hodnota indexu sociálního vyloučení v Novém Boru v letech 2016–2022	14
Tabulka 4 – Počet příjemců PnB včetně SPO v letech 2019-2022	15
Tabulka 5 – Počet příjemců PnŽ a SPO v letech 2019-2022	16
Tabulka 6 – Počet příjemců DnB a SPO v letech 2019-2022.....	17
Tabulka 7 – Vyplacené dávky MOP v letech 2016–2022	18
Tabulka 8 – Ulice v Novém Boru s významným počtem SPO u vyplacených PnŽ	19
Tabulka 9 – Ulice v Novém Boru s významným počtem SPO u vyplaceného DnB za prosinec	20
Tabulka 10 – Počet a podíl osob v exekuci v Novém Boru v letech 2016–2023.....	24
Tabulka 11 – Vývoj podílu osob v exekuci v Novém Boru v letech 2016–2023.....	25
Tabulka 12 – Počet a podíl bankrotů v Novém Boru a Libereckém kraji v roce 2022.....	25
Tabulka 13 – Počet UoZ v Novém Boru, dle pohlaví, délky evidence, věku a vzdělání.....	27
Tabulka 14 – Počet volných pracovních míst.....	28
Tabulka 15 – Evidované přestupky v letech 2019–2023	29
Tabulka 16 – Sociální služby	31

Seznam grafů

Graf 1 – Hodnota indexu sociálního vyloučení v městě Nový Bor, SO ORP Nový Bor a Libereckém kraji	5
Graf 2 – Exekuce (v %) – Nový Bor	5
Graf 3 – Vývoj počtu obyvatel v Novém Boru v letech 2013–2022.....	10
Graf 4 – Věková struktura obyvatel Nového Boru v letech 2013–2022	11
Graf 5 – Vzdělanostní struktura obyvatel Nového Boru v letech 2021 a 2011.....	12
Graf 6 – Vzdělanostní struktura obyvatel – Nový Bor, Liberecký kraj, ČR (2021).....	13
Graf 7 – Podíl (v %) příjemců PnB v průměrném měsíci daného roku	15
Graf 8 – Podíl (v %) příjemců PnŽ v průměrném měsíci daného roku	16
Graf 9 – Podíl (v %) příjemců DnB v průměrném měsíci daného roku	17
Graf 10 – Podíly (v %) osob s exekucemi	24
Graf 11 – Vývoj podílu nezaměstnaných osob v letech 2016–2022 (v %).....	26
Graf 12 – Počty uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP dle délky evidence.....	27
Graf 13 - Podíl (v %) předčasných odchodů z běžných tříd ve školním roce 2022/2023	34
Graf 14 – Podíl (v %) předčasných odchodů z běžných tříd – vývoj.....	35

Seznam obrázků

Obrázek 1 – městské byty – prostorové rozložení	21
Obrázek 2 – Mapa varen a pěstíren odhalených v Novém Boru v červenci 2022 - červnu 2023	30

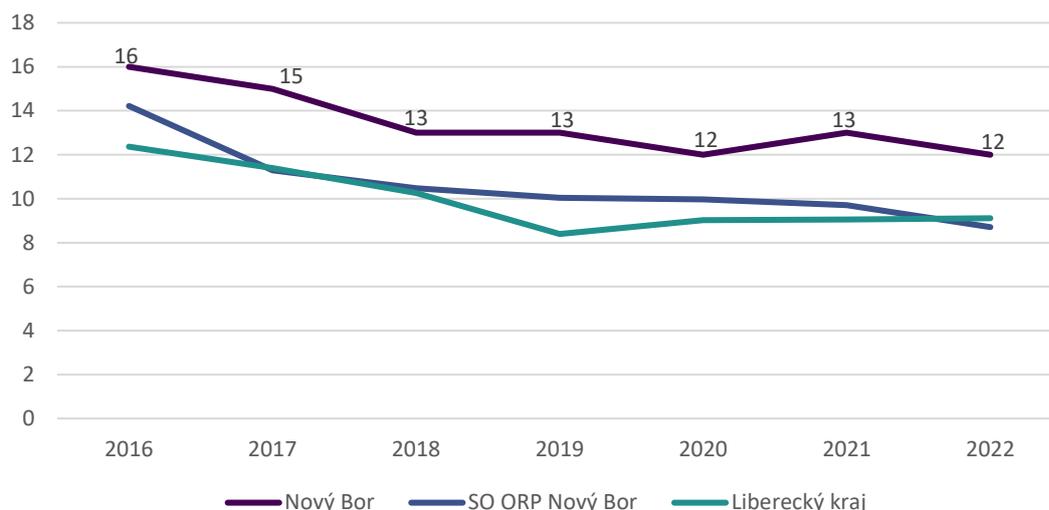
Seznam zkratk

Agentura, ASZ – Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR
ČR – Česká republika
ČSÚ – Český statistický úřad
DnB – Doplatek na bydlení (dávka v hmotné nouzi)
DPS – dům s pečovatelskou službou
ISV – Index sociálního vyloučení
MěÚ – městský úřad
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
MOPD – Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu uhrazení odůvodněných nákladů dítěte
MOPN – Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu uhrazení nezbytných nákladů
MOPS – Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu nebezpečí sociálního vyloučení
MOPU – Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu mimořádné události
MOPV – Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu uhrazení jednorázového výdaje
MOPZ – Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OSM – odbor správy majetku Městského úřadu Nový Bor
PnB – Příspěvek na bydlení
PnŽ – Příspěvek na živobytí (dávka v hmotné nouzi)
RM – rada města
SO ORP – Správní obvod obce s rozšířenou působností
SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů
UoZ – Uchazeč o zaměstnání
ÚP – Úřad práce ČR
ÚSO – Úplné střední odborné vzdělání s maturitou
ÚSV – Úplné střední vzdělání
ZŠ – Základní škola

1 Manažerské shrnutí

Na základě hodnot indexu sociálního vyloučení (v roce 2022 12 bodů na škále 0 až 30) spadá město Nový Bor do kategorie obcí ohrožených sociálním vyloučením. Od roku 2018 se index sociálního vyloučení města pohybuje mezi 13 a 12 body. Pokles hodnoty indexu sociálního vyloučení po roce 2017 lze přičíst snížení bodů v dimenzi celkového počtu osob exekucí a dimenzi celkového počtu příjemců příspěvku na bydlení.

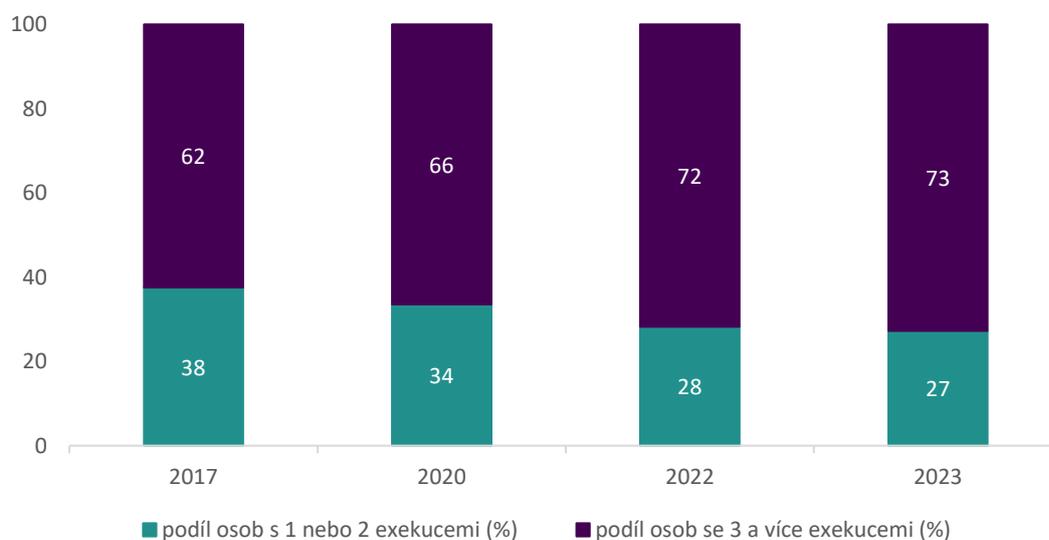
Graf 1 – Hodnota indexu sociálního vyloučení v městě Nový Bor, SO ORP Nový Bor a Libereckém kraji

Zdroj: ASZ

Klesající počet osob v exekuci však neznamená, že je vývoj situace zadlužených ve městě jednoznačně pozitivní. Zvyšuje se totiž podíl osob se třemi a více exekucemi, mezi nimiž jsou lidé, kteří nesplňují podmínky oddlužení, jež v současné době představuje jediný způsob, jak se i při neschopnosti splácení z dluhové pasti dostat.

Graf 2 – Exekuce (v %) – Nový Bor

Zdroj: Exekutorská komora ČR

Počet příjemců příspěvku na bydlení (dále také „PnB“) v Novém Boru ve sledovaném období nejprve postupně klesal, aby pak v roce 2022 opět vzrostl nad úroveň roku 2019. Stejný trend lze zaznamenat i v případě počtu společně posuzovaných osob (dále také „SPO“). Během celého sledovaného období vzrůstal mezi příjemci PnB počet osob ve věku nad 65 let. Tento trend se týkal celé ČR a souvisel s řadou faktorů, např. se jednalo o výrazné zvýšení cen energií a nájemního bydlení kvůli válce na Ukrajině, zjednodušení výplat dávky nebo zvýšení povědomí o jejím využití a dostupnosti.

Tabulka 1 – PnB – Vývoj počtu SPO a podílu osob 65+ mezi SPO

	2019	2020	2021	2022
Počet všech SPO	595	565	491	644
Počet osob 65+ mezi SPO	64	69	67	107
Podíl osob 65+ mezi SPO (%)	11	12	14	17

Zdroj: MPSV

Nejvyšší koncentraci osob ohrožených bytovou nouzí a chudobou vykazuje objekt ubytovny v Severní ulici. Ubytovna byla jako objekt s vysokým počtem sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených osob identifikována již v předchozích analýzách. Jedná se o ubytovací zařízení v majetku města spravované Charitou Česká Lípa. Podle údajů poskytnutých zástupci Charity Česká Lípa k měsíci říjnu 2023 v ubytovně bydlelo 122 osob. Celkem tam žilo 17 domácností s dětmi.

Tabulka 2 – Vývoj počtu příjemců dávek v hmotné nouzi (včetně SPO) v ubytovně v Severní ulici

Ubytovna Severní	2019	2020	2021	2022
PnŽ	67	80	85	98
DnB	81	78	87	94

Zdroj: MPSV

Bytový fond města zahrnuje 113 bytů v domě s pečovatelskou službou a 250 bytů v bytových domech. Přidělování obou typů bytů v majetku města se řídí pravidly schválenými Radou města. O městské byty je dlouhodobě zvýšený zájem, a to především proto, že i po navýšení ceny v posledních letech, je nájemné nižší než na komerčním trhu s byty. Také výše kauce bývá u městských bytů několikanásobně nižší než u ostatních pronájmů, odpadá i provize pro realitní kanceláře. Toto vše patří mezi důvody, proč jsou městské byty pro obyvatele atraktivní. Pro řadu obyvatel je městský byt jakousi jistotou, zvláště pak u těch, kteří nemají dobrou zkušenost s jednáním soukromých vlastníků.

2 Kontext a cíl analýzy

Situační analýza mapuje stav lokality v oblasti sociálního vyloučení a slouží k základní orientaci v tématech bydlení, zadluženosti, zaměstnanosti, bezpečnosti, sociálních služeb a vzdělávání. Analýza navazuje na předchozí analytické materiály, zejména *Vstupní analýza města Nový Bor* (Vališ, 2016), *Situační analýza města Nový Bor* (Korecká, 2018), *Evaluační zpráva Nový Bor* (Chrenčík, 2022).

Materiál představuje analytický podklad pro činnost lokální konzultantky a dalších aktérů angažovaných v procesu sociálního začleňování v Novém Boru. Rozsah zpracování situační analýzy byl zvolen s ohledem na zapojení města do poradenského programu č. 5 *Vznik a reprodukce bytového fondu pro realizaci politiky dostupného bydlení*. Proto byla v kapitole bydlení věnována zvýšená pozornost analýze dat o bytovém fondu města a vymezení cílových skupin osob bez bydlení a v nejistém bydlení, zatímco v ostatních oblastech jde zejména o aktualizaci administrativních dat. V tomto ohledu se situační analýza doplňuje s výzkumnou zprávou, jež se věnuje tématu bydlení (Korecká, 2024).

3 Cílová skupina sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených osob

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají sníženou míru přístupu ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování.

Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele sami o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Kombinace intenzity přítomnosti těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o sociálně vyloučené lokalitě (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou schvalované zákony, postoje institucí, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi které se řadí životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje.

Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou.

4 Metodologické aspekty výzkumného šetření

Výzkum využil kvantitativních i kvalitativních metod, především byla analyzována dostupná administrativní data a data získaná z rozhovorů s respondenty. Další z metod, uplatněných v předkládané zprávě, byl tzv. desk research, tedy sekundární analýza dostupných zdrojů. Tato metoda spočívá v získávání a analýze dat získaných od institucionálních aktérů.

Analýza dat probíhala od listopadu do ledna 2023. Číselné údaje byly získány a zpracovány v agregované podobě tak, aby byla zachována ochrana osobních údajů dotčených osob.

4.1 Standardy výzkumné práce ASZ

Výzkumníci Agentury pro sociální začleňování (dále jen ASZ) ctí obecně uznávané standardy kvality a etiky výzkumné práce. Mezi tyto standardy kvality patří především dodržování zásady validity a reliability dat. Validity (platnosti) dat je v ASZ dosahováno dlouhodobým šetřením na místě, pečlivým výběrem (rekrutací) respondentů, užitím vhodných nástrojů výzkumu (scénáře rozhovoru, karty checklistů a indikátorů sociálního vyloučení, příp. výzkumnického deníku) i za pomoci přímých citací.

Pro zajištění validity dat výzkumníci v ASZ při své práci využívají tzv. metodu triangulace zdrojů, kdy závěry z terénního šetření vycházejí z kombinace min. 3 zdrojů zjištění informací. Práce výzkumníků ASZ je dále založena i na triangulaci výzkumných metod. Mezi standardní použité metody v ASZ tak patří zúčastněné/nezúčastněné pozorování, polostrukturované rozhovory, sekundární analýza získaných dat včetně statistických dat (deskresearch), skupinové rozhovory, příp. dotazníková šetření. Výzkumníci využívají i tzv. triangulaci zjištění v časové ose, tj. ověřují získaná data v rozličných etapách výzkumu.

Reliability (spolehlivosti) dat dosahují výzkumníci v ASZ standardizovaným postupem analýzy dat od jasně stanovených oblastí dotazování (scénáře rozhovorů), vyhotovením prepisů rozhovorů až po kódování sebraných dat (tzv. clustering). Při kódování výzkumníci ASZ redukuje velké množství získaných dat do menších počtů analytických jednotek (clusterů) na základě souvislostí (podobnosti či odlišnosti).

Se sběrem a s analýzou dat končí výzkumníci v ASZ v momentě tzv. nasycení (saturace) dat. Nasycením se chápe jev, kdy již nepřicházejí nové informace či poznatky z terénu, naopak se objevují stále stejné vzorce a kategorie.

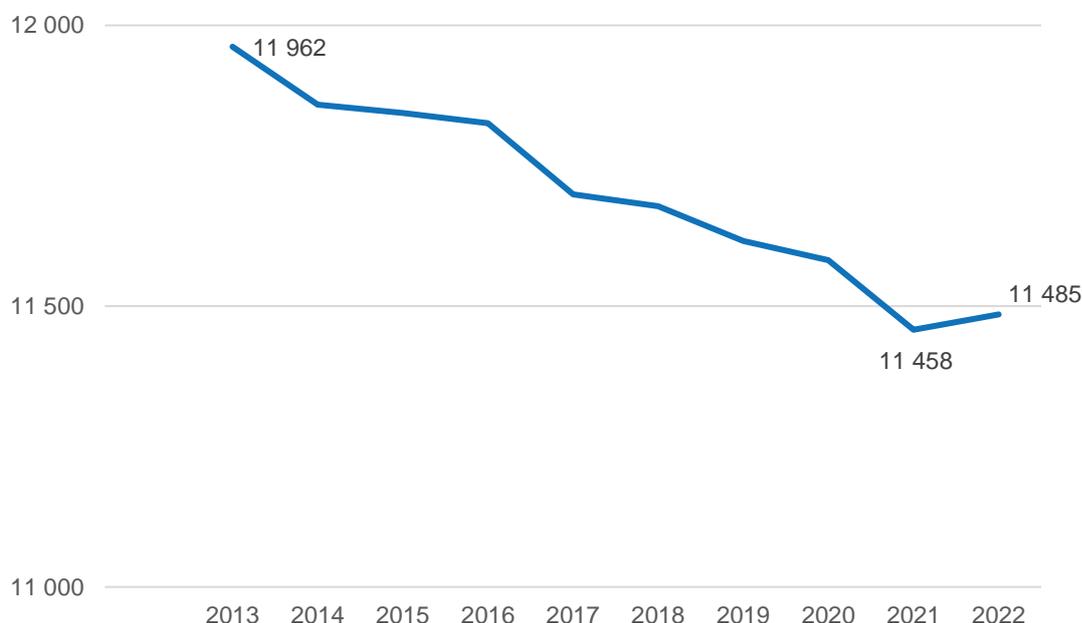
Při své práci se výzkumníci ASZ řídí i Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování, který ukotvuje mimo jiné práci s citlivými daty či nestrannost vůči subjektům v terénu. Ve zprávách o výsledcích výzkumníci v ASZ jasně rozlišují mezi poznatky zjištěnými od respondentů, svou interpretací těchto poznatků a jakýmkoliv doporučeními na nich založenými. Použití tohoto kodexu mj. znamená, že v šetření není narušeno soukromí a důstojnost respondentů, respondenti byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o jeho svolení. Samozřejmostí je i zaručená anonymita dotazovaných respondentů.

5 Sociodemografická charakteristika města

Nový Bor je město ležící na severu České republiky na úpatí Lužických hor. Z hlediska správního členění spadá město do okresu Česká Lípa a samo je obcí s rozšířenou působností (ORP) pro 16 obcí (Radvanec, Slunečná, Svojkov, Cvikov, Chotovice, Kamenický Šenov, Krompach, Kunratice u Cvikova, Mařenice, Nový Bor, Okrouhlá, Polevsko, Prysk, Skalice u České Lípy, Sloup v Čechách a Svor).

K 1. 1. 2023 žilo v Novém Boru 11 485 obyvatel, z toho 5 498 mužů a 5 987 žen. Počet obyvatel Nového Boru v posledních deseti letech setrvale klesal. Rozdíl v celkovém počtu obyvatel mezi rokem 2013 a 2021 činil 504 osob. K mírnému nárůstu v počtu obyvatel (o 27 osob) došlo mezi roky 2021 a 2022 (viz Graf 3). Toto bylo jediné období za poslední desetiletí, kdy byl zaznamenán kladný přírůstek v počtu obyvatel.

Graf 3 – Vývoj počtu obyvatel v Novém Boru v letech 2013–2022

Zdroj: ČSÚ

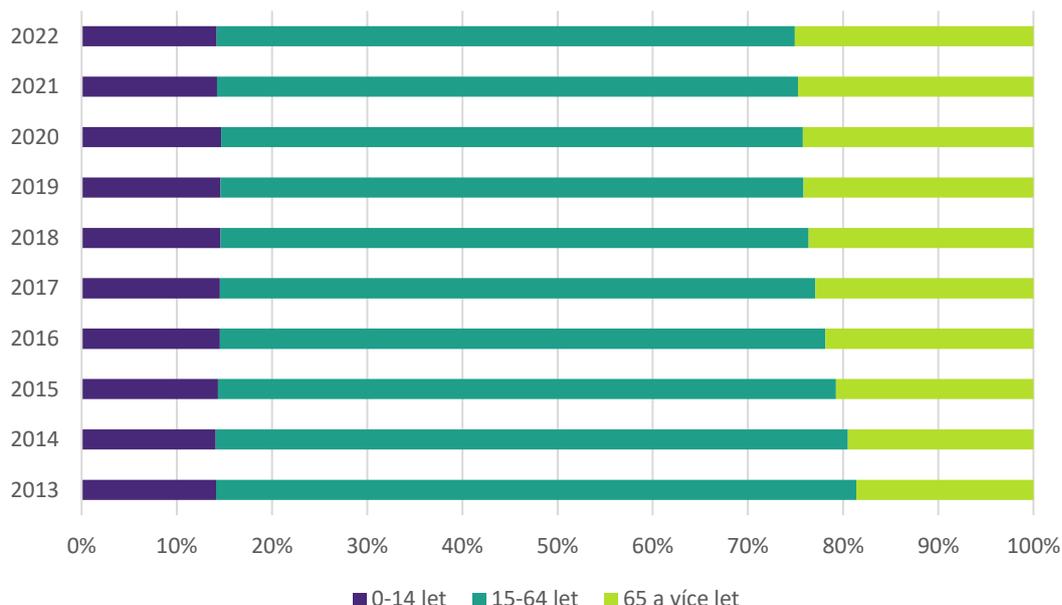
Pozn. stav k 31. 12. daného roku

Podle statistiky Ministerstva vnitra ČR bylo v Novém Boru k 28. 1. 2024 evidováno celkem 106 osob (38 do 18 let, 64 od 19 do 65 let a 4 nad 65 let), kterým bylo uděleno pobytové oprávnění v souvislosti s válkou na Ukrajině.¹

¹ Od 24. 02. 2022 do 21. 03. 2022 bylo těmto osobám uděleno dlouhodobé vízum za účelem strpění s kódem D/VS/U. Od 22. 03. 2022 je těmto osobám udělována dočasná ochrana, a to formou dlouhodobého víza s kódy D/DO/667, D/DO/668 a D/DO/669. Dle zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, se všechny tyto osoby, včetně osob předchozím vízem D/VS/U považují za osoby s dočasnou ochranou. Viz online: <https://www.mvcr.cz/clanek/statistika-v-souvislosti-s-valkou-na-ukrajine-archiv.aspx?q=Y2hudW09OQ%3d%3d> (navštíveno 29. 8. 2023)

V roce 2022 žilo v Novém Boru 1 631 dětí (osob ve věku 0–14 let), tj. 14 % populace, a 2 879 seniorů a senierek (osob ve věku 65+), tj. 25 % populace. Za posledních deset let se podíl dětské složky populace Nového Boru významně neměnil, pohyboval se mezi 14 až 15 %. Podíl počtu seniorů vzrostl z 19 % v roce 2013 na 25 % v roce 2022. Snížil se však počet osob v produktivním věku (15–64 let). V roce 2013 tvořilo tuto část populace Nového Boru 67 %, tj. 8 044 osob, v roce 2022 to bylo 61 %, tj. 6 975 osob. Vývoj v jednotlivých věkových složkách populace Nového Boru je zachycen v Grafu 4.

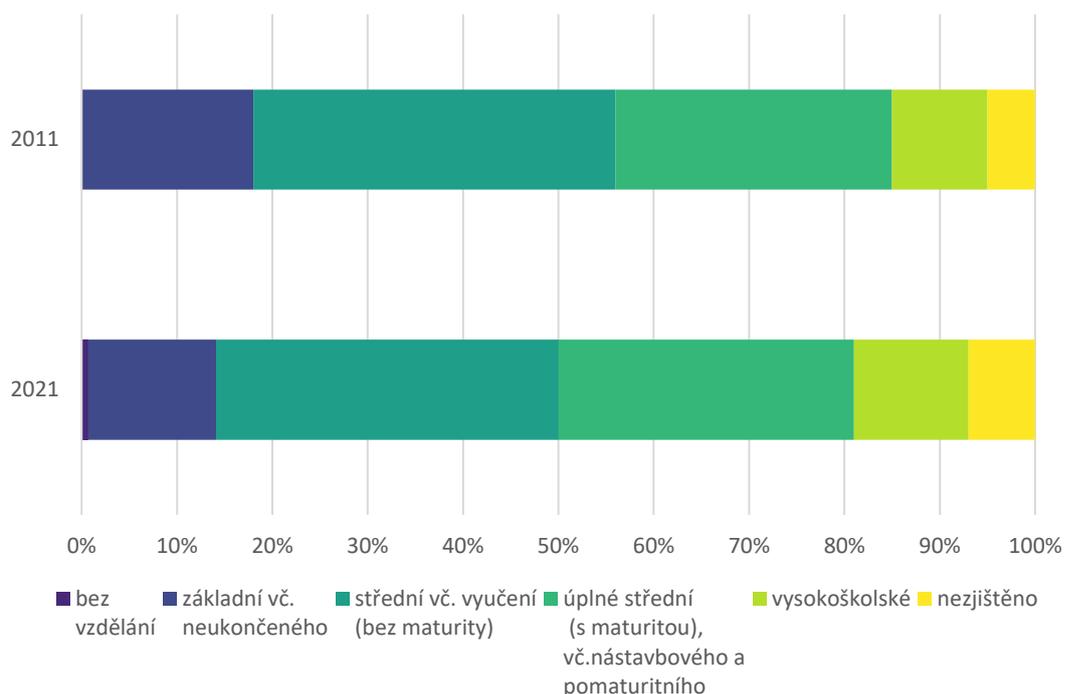
Graf 4 – Věková struktura obyvatel Nového Boru v letech 2013–2022

Zdroj: ČSÚ

Z celkového počtu 9 757 obyvatel Nového Boru starších 15 let bylo v roce 2021 bez vzdělání 66 osob, tj. 1 % obyvatel. Základní vzdělání včetně neukončeného mělo 1 311 osob, tj. 13 % obyvatel. Střední vzdělání (učňovské bez maturity a střední odborné bez maturity) mělo celkem 3 509 obyvatel, tj. 36 %. Úplné střední vzdělání s maturitou mělo 2 987 obyvatel, jejichž podíl činil 31 % na celkovém počtu obyvatel Nového Boru nad 15 let. Vysokoškolsky vzdělaných (včetně vyšších odborných škol) bylo v roce 2021 celkem 1 222 osob, tj. 12 %. Sčítání 2021 nezjistilo nejvyšší stupeň vzdělání u 7 % obyvatel Nového Boru starších 15 let. Oproti roku 2011 se podíl obyvatel Nového Boru se základním vzděláním snížil o 5procentních bodů a podíl obyvatel se středním vzděláním se snížil o 2procentní body. Podíl osob s úplným středním vzděláním s maturitou se zvýšil o 2procentní body. Podíl vysokoškoláků vzrostl o 2procentní body. Srovnání vzdělanostní struktury obyvatel Nového Boru zachycené Sčítáním 2011 a 2021 nabízí Graf 5.

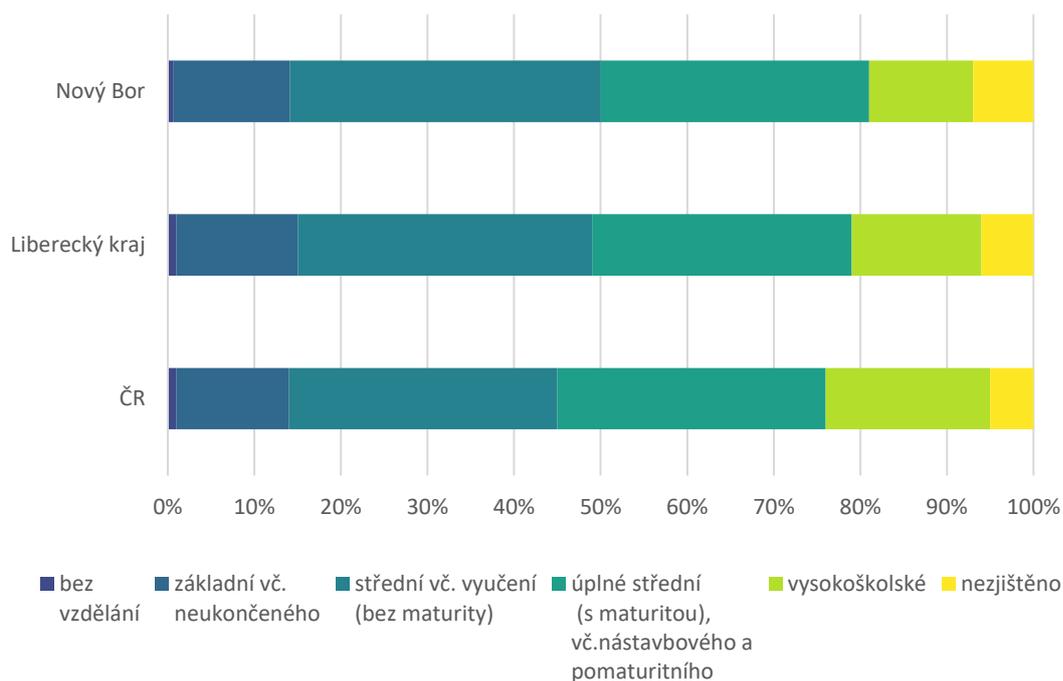
Graf 5 – Vzdelanostní struktura obyvatel Nového Boru v letech 2021 a 2011

Zdroj: SLDB 2011, 2021

Podle výsledků Sčítání 2021 se vzdelanostní struktura obyvatel Nového Boru výrazně neliší od celorepublikového průměru ani od Libereckého kraje. Nový Bor má srovnatelný podíl obyvatel bez vzdělání nebo se základním vzděláním včetně neukončeného jako ČR i Liberecký kraj. Výrazněji se odlišuje pouze podílem obyvatel s vysokoškolským vzděláním, který je v Novém Boru o 7 procentních bodů nižší než v ČR a o 3 procentní body nižší než v Libereckém kraji. Viz Graf 6.

Graf 6 – Vzdělanostní struktura obyvatel – Nový Bor, Liberecký kraj, ČR (2021)

Zdroj: SLDB 2021

6 Sociální vyloučení

Jedním z nástrojů, který umožňuje posoudit míru zatížení sociálním vyloučením jednotlivých obcí je **index sociálního vyloučení**². Index sleduje stav, resp. rozsah sociálního vyloučení prostřednictvím indikátorů pokrývajících dimenze chudoby, vyloučení z bydlení, vyloučení z oficiálního trhu práce, vyloučení ze vzdělávání a dimenzi zadluženosti (Lang & Matoušek, 2020).

Škála indexu nabývá hodnot od 0 do 30 bodů, přičemž hodnota 0 znamená absenci nebo minimální rozsah sociálního vyloučení a hodnota 30 bodů nejvyšší míru zatížení sociálním vyloučením. Mezi roky 2018 a 2022 hodnota indexu v Novém Boru kolísala mezi 12 a 13, v roce 2016 dosahovala 16 bodů a v roce 2017 15 bodů (viz Tabulka 3). **Nový Bor tedy spadá do kategorie obcí s nejvyšší mírou sociálního vyloučení** (kategorie 12 až 30 bodů), byť se v posledních letech pohybuje spíše na dolní hranici této kategorie.

² Index sociálního vyloučení vyvinula Agentura pro sociální začleňování v rámci projektu Systémové zajištění sociálního začleňování jako jednotný nástroj, který v sobě zahrnuje klíčové ukazatele z různých oblastí sociálního vyloučení a umožňuje tedy v celorepublikovém rozsahu míru zatížení sociálním vyloučením posoudit. Více k indexu viz Index sociálního vyloučení – Agentura pro sociální začleňování (socialni-zaclenovani.cz)

Tabulka 3 – Hodnota indexu sociálního vyloučení v Novém Boru v letech 2016–2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Hodnota ISV	16	15	13	13	12	13	12

Zdroj: ASZ

Stanovení jasných kritérií pro kvantifikaci sociálně vyloučených osob je ale obtížné. Přibližnou velikost cílové skupiny lze odhadnout na základě několika relevantních ukazatelů, jež odkazují k ohrožení různými rizikovými faktory, např. počet příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi v území, zadluženost, míra nezaměstnanosti. Jednotlivé oblasti jsou detailněji rozebrány v následujících kapitolách.

7 Výplaty sociálních dávek

V této kapitole jsou analyzována data vztahující se k vyplácení **příspěvku na bydlení** (dále také „PnB“), **příspěvku na živobytí** (dále také „PnŽ“), **doplatku na bydlení** (dále také „DnB“) a **mimořádné okamžité pomoci** (dále také „MOP“) poskytnuté Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (MPSV).

Hlavní podmínka nároku na příspěvek na bydlení je splněna v situaci, pokud za bydlení osoba nebo rodina utratí více než 30 % (v Praze 35 %) příjmu. Nárok na příspěvek na živobytí vzniká tehdy, pokud po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje příjem této osoby nebo rodiny tzv. částky živobytí. Podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí nebo ho lze přiznat i osobě, která nárok na příspěvek na živobytí nemá, ale její příjem (nebo příjem domácnosti) činí méně než 1,3násobek částky na živobytí. Zatímco nárok na PnŽ a DnB splňují zpravidla pouze jen ty osoby s nejnižšími příjmy, PnB je dávkou, která je dostupná i o něco širší populaci.

MOP také patří mezi dávky pomoci v hmotné nouzi. Tato dávka není nároková, což znamená, že ji Úřad práce může, ale nemusí poskytnout. Poskytnutí závisí na zhodnocení celkové sociální, příjmové a majetkové situace žadatele. Dávka je poskytována jednorázově, a to až do výše skutečného výdaje. Pro některé situace je dána maximální roční výše nebo výše jedné dávky MOP přímo zákonem (Lang, 2023).

7.1 Příspěvek na bydlení

Jak ukazuje Tabulka 4, počet příjemců PnB v Novém Boru ve sledovaném období nejprve mezi lety 2019 a 2021 postupně klesal, aby pak v roce 2022 opět vzrostl nad úroveň roku 2019: zatímco v roce 2019 počet příjemců PnB v Novém Boru činil 290 osob, v roce 2021 to bylo 236 osob a v roce 2022 jejich počet vzrostl na 307 osob. Stejný trend lze zaznamenat i v případě počtu všech společně posuzovaných osob (dále také „SPO“), kterých v roce 2022 bylo 644, nebo nezaopatřených dětí, kterých mezi SPO bylo v roce 2022 245. Během celého sledovaného období vzrůstal mezi příjemci PnB počet osob ve věku nad 65 let: počet SPO ve věku 65+ čítal v roce 2022 107 osob (64 osob v roce 2019), počet příjemců domácností jednotlivců nad 65 let činil v roce 2022 83 osob (50 osob v roce 2019).

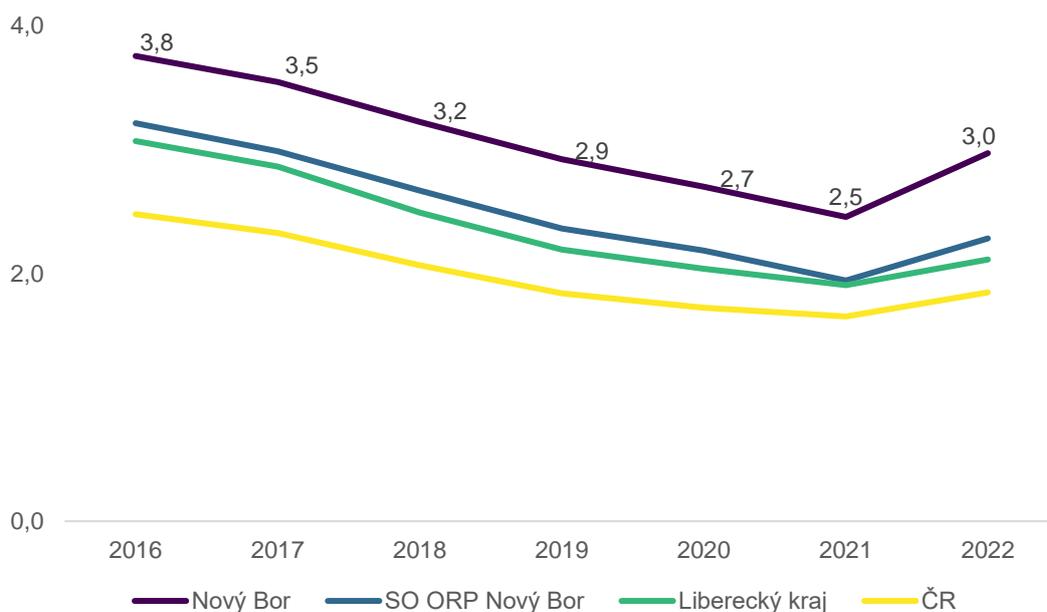
Podíl příjemců PnB mezi roky 2016 a 2021 také postupně klesal, a to z 3,8 % obyvatel starších 15 let na 2,5 %. V roce 2022 došlo ke zvýšení jejich podílu na 3 %. Tento trend se ve sledovaném období neliší od vývoje podílu příjemců PnB na úrovni ČR, Libereckého kraje, nebo ORP Nový Bor, ale po celé sledované období dosahuje v Novém Boru vyšších hodnot (v roce 2022 činil rozdíl mezi Novým Borem a ČR 1,2 p.b. a Libereckým krajem 0,9 p.b. a úrovní ORP 0.7 p.b.). Viz Graf 7.

Tabulka 4 – Počet příjemců PnB včetně SPO v letech 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Průměrný měsíční počet příjemců PnB za rok	290	267	236	307
- z toho domácnosti jednotlivce ve věku 65+	50	55	53	83
Počet všech SPO	595	565	491	644
- z toho nezaopatřené děti	247	237	192	245
- z toho ve věku 65+	64	69	67	107
Průměrná výše vyplaceného PnB (v Kč)	3 254	3 442	3 390	4 029

Zdroj: MPSV

Graf 7 – Podíl (v %) příjemců PnB v průměrném měsíci daného roku

Zdroj: MPSV

Pozn. % podíl je přepočten na obyvatelstvo starší 15 let

7.2 Dávky pomoci v hmotné nouzi

7.2.1 Příspěvek na živobytí

V Novém Boru v průměrném měsíci roku 2022 činil počet vyplacených PnŽ 96. Ve sledovaném období 2019–2022 se počet i podíl příjemců PnŽ v Novém Boru nijak výrazně neměnil, jejich počet kolísal mezi 95 a 104 příjemci a podíl se držel kolem 0,9 % obyvatel ve věku 15 a více let. Podobná je situace v případě počtu všech společně posuzovaných osob, kterých v roce 2022 bylo evidováno 243, z toho 103 nezaopatřených dětí a 10 osob ve věku nad 65 let, více Tabulka 5.

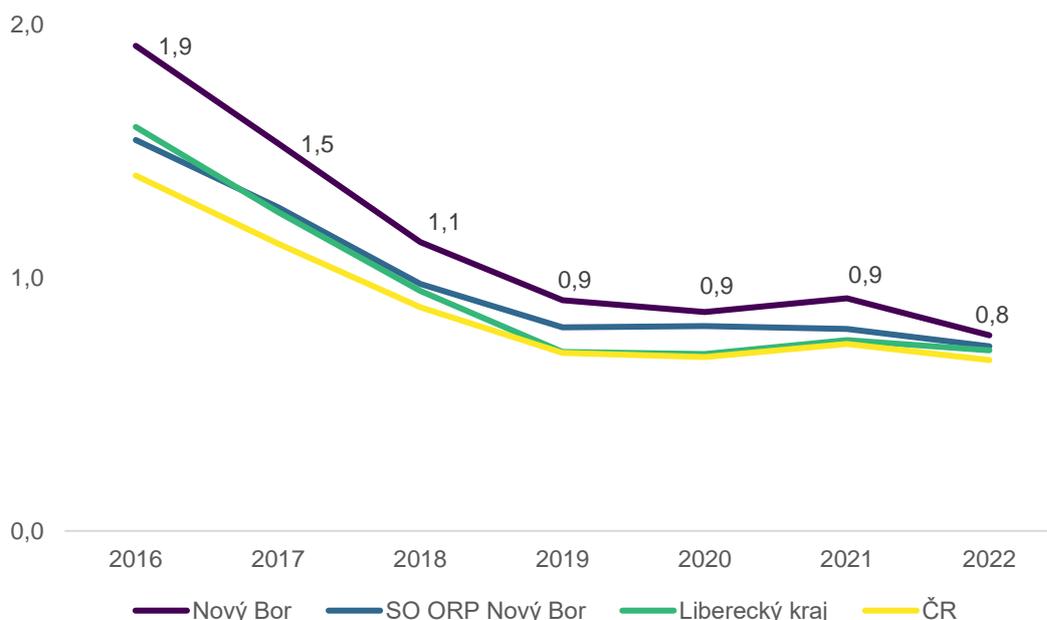
Podíl příjemců PnŽ, jak již bylo uvedeno výše, se po poklesu mezi sledovanými lety 2016 a 2019 stabilizoval a držel se v Novém Boru ve výši kolem 0,9 % obyvatel nad 15 let. V Novém Boru tedy následoval podobný trend jako v celé ČR nebo na úrovni Libereckého kraje. Přestože se celou dobu držel nad úrovní ČR, Libereckého kraje a ORP Nový Bor, tento rozdíl se postupně snižoval. V roce 2022 pak činil pouze 0,1 p.b., více v Grafu 8.

Tabulka 5 – Počet příjemců PnŽ a SPO v letech 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Průměrný měsíční počet příjemců PnŽ za rok	104	95	100	96
- z toho domácnosti jednotlivce ve věku 65+	11	12	11	8
Průměrná výše vyplaceného PnŽ (v Kč)	3 831	4 659	4 791	5 086
Počet všech SPO	260	228	243	243
- z toho nezaopatřené děti	116	96	110	103
- z toho ve věku 65+	13	12	11	10

Zdroj: MPSV

Graf 8 – Podíl (v %) příjemců PnŽ v průměrném měsíci daného roku

Zdroj: MPSV

Pozn. % podíl je přepočten na obyvatelstvo starší 15 let

7.2.2 Doplatek na bydlení

V Novém Boru v průměrném měsíci roku 2022 činil počet vyplacených DnB 65. Mezi lety 2019 až 2021 se počet příjemců DnB držel na téměř stejné úrovni, zatímco v roce 2020 a 2021 jich bylo 64, v roce 2019 a 2022 šlo o 65 osob. Stejný zůstal v tomto období i jejich podíl. Podobný trend sledoval i počet SPO, kterých v roce 2022 bylo evidováno 142, z toho 57 nezaopatřených dětí a 8 osob ve věku 65+.

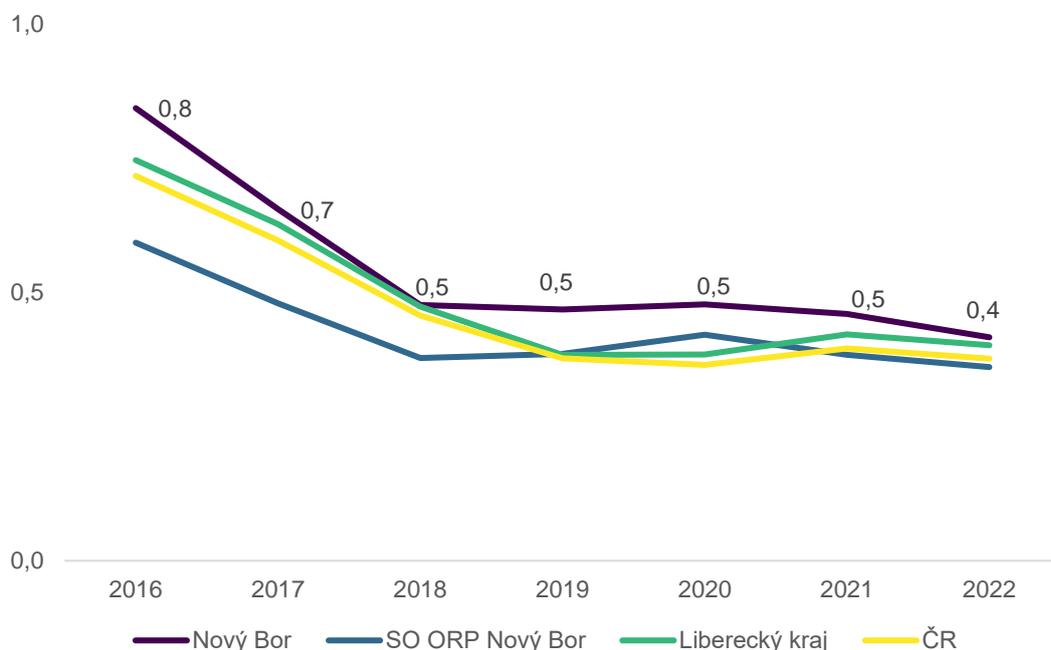
Předchozí pokles podílu příjemců DnB v Novém Boru v letech 2016 a 2017 se zastavil v roce 2018 a od té doby se drží na přibližně stejné úrovni. Podobně jako v případě PnŽ i u DnB se podíl postupně přibližoval úrovni ČR, Libereckého kraje i ORP, aby v roce 2022 činil všech sledovaných územích 0,4 %.

Tabulka 6 – Počet příjemců DnB a SPO v letech 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Průměrný měsíční počet příjemců DnB za rok	65	64	64	65
- z toho domácnosti jednotlivce ve věku 65+	6	7	6	5
Průměrná výše vyplaceného DnB (v Kč)	3 985	4 130	4 112	4 914
Průměrný měsíční počet SPO za rok	148	143	144	142
- z toho nezaopatřené děti	57	59	64	57
- z toho ve věku 65+	8	8	6	8

Zdroj: MPSV

Graf 9 – Podíl (v %) příjemců DnB v průměrném měsíci daného roku

Zdroj: MPSV

Pozn. % podíl je přepočten na obyvatelstvo starší 15 let

7.2.3 Mimořádná okamžitá pomoc

Jejím účelem je poskytnout pomoc bezprostředně, a to v situacích, které jsou specifikovány zákonem o pomoci v hmotné nouzi, č. 111/2006Sb. Jedná se především o situace, kdy žadateli hrozí vážná újma na zdraví, v případě vážné mimořádné události, v případě nezbytného jednorázového výdaje na pořízení nebo opravu nezbytného základního vybavení domácnosti – předměty dlouhodobé potřeby, v případě hrozícího sociálního vyloučení a na vzdělání nebo zájmovou činnost nezaopatřeného dítěte, více viz [Mimořádná okamžitá pomoc \(mpsv.cz\)](https://mpsv.cz).

V roce 2022 bylo v Novém Boru vyplaceno 46 dávek MOP v celkové hodnotě 210 108 Kč. Meziroční nárůst u MOP souvisel s výplatou dávky ukrajinským občanům s dočasnou ochranou v březnu 2022.

Tabulka 7 – Vyplacené dávky MOP v letech 2016–2022

Rok	Celkem v daném roce	Vyplaceno v Kč
2016	79	-
2017	67	-
2018	41	-
2019	22	67 010
2020	48	251 842
2021	33	366 340
2022	46	210 108

Zdroj: MPSV

Pozn. znak „-“ znamená, že údaj nebyl k dispozici

7.3 Prostorové rozmístění vyplacených dávek PnŽ a DnB

Detailněji na prostorové rozmístění výplaty dávek PnŽ a DnB v Novém Boru poukazují Tabulky 8 a 9. Vzhledem k tomu, že MPSV poskytuje data o příjemcích a dalších SPO pouze na úrovni celých ulic (nikoliv za adresní body), jsou zde uvedeny ulice s 5 a více SPO. Na území města se na první příčce vždy umísťuje Severní ulice, kde se nachází Sociální ubytovna Nový Bor (více viz kapitola Bydlení), která je ve vstupní analýze z roku 2016 (Vališ, 2016) označena jako sociálně vyloučená lokalita.

V případě PnŽ došlo k nárůstu v posledních čtyřech letech v ulici Rumburských hrdinů (jedná se o sídliště), kde v roce 2022 bylo evidováno 27 SPO. Stabilně se mezi ulicemi s vysokým počtem SPO u PnŽ umísťují i ulice V Parku, Nemocniční, Generála Svobody, Svojsíkova a Palackého. Zatímco v případě ulice Nemocniční se jedná o ulici, kde se nachází domy s vyšším podílem sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených obyvatel (Vališ, 2016, Chrenčík, 2022), v ostatních případech se jedná o ulice, kde se nacházejí velké panelové domy s vysokým počtem obyvatel.

Tabulka 8 – Ulice v Novém Boru s významným počtem SPO u vyplacených PnŽ

Ulice	2019	2020	2021	2022
Severní	67	80	85	98
Rumburských hrdinů	8	6	10	27
V Parku	15	16	16	23
Nemocniční	10	16	14	15
Gen. Svobody	16	15	15	11
Svojsíkova	17	30	21	11
Palackého	12	12	9	9
Boženy Němcové	*	7	7	7
Husova	*	*	*	7
Tkalcovská	*	*	*	6
Třída T. G. Masaryka	*	6	*	5
Wolkerova	5	5	5	5
B. Egermanna	*	*	6	*
Brigádníků	8	10	*	*

Zdroj: MPSV

Pozn. Údaje za prosinec, pouze případy s 5 a více SPO, řazeno dle nejvyššího počtu v roce 2022,
*méně než 5 SPO

Bližší pohled na prostorové rozmístění výplaty DnB v Novém Boru nabízí tabulka 9. Podobně jako v případě dávky PnŽ, tak i v případě DnB v časovém horizontu od roku 2016 do 2022 nejvyšší počet příjemců DnB se shodně nacházel ulici Severní, kde počet SPO od roku 2020 roste a v roce 2022 činil počet SPO u vyplaceného DnB 94 osob. Následuje ulice V Parku, kde se nacházejí tři věžové domy s velkým počtem obyvatel. Stabilně se mezi uvedenými ulicemi s vyšším počtem SPO u vyplaceného DnB objevuje i ulice Wolkerova, nově byl vyšší počet zaznamenán na ulici Palackého a Rumburských hrdinů, naopak v ulici Svojsíkova počet sociálně vyloučených osob poklesl.

Tabulka 9 – Ulice v Novém Boru s významným počtem SPO u vyplaceného DnB za prosinec

Ulice	2019	2020	2021	2022
Severní	81	78	87	94
V Parku	14	14	11	8
Palackého	*	*	*	7
Rumburských hrdinů	*	*	*	7
Gen. Svobody	*	5	5	5
Wolkerova	5	5	5	5
Svojsíkova	9	10	8	*
Třída T. G. Masaryka	5	*	*	*

Zdroj: MPSV

Pozn. Údaje za prosinec, pouze případy s 5 a více SPO, řazeno dle nejvyššího počtu v roce 2022,

*méně než 5 SPO

8 Bydlení

Bydlení představuje klíčovou oblast v kontextu řešení problémů sociálního znevýhodnění a vyloučení, s často determinujícím efektem v ostatních oblastech (zaměstnanost, vzdělávání, řešení dluhů apod.).

Nejaktuálnější data o počtu bytů v Novém Boru jsou ze Sčítání lidu, domů a bytů 2021, kdy bylo ve městě celkem 6 807 bytů, z čehož se 4 276 bytů (63 %) nacházelo v bytových domech, 2 468 bytů (36 %) se nacházelo v rodinných domech a 63 bytů (1 %) pak v ostatních budovách. Dle výsledků SLDB bylo 5 160 bytů obydlených, z toho 3 113 obydlených bytů se nacházelo v bytových domech, 1 988 v rodinných domech a 59 v ostatních budovách. Podle údajů ČSÚ bylo v Novém Boru od roku 2018 do roku 2022 dokončeno 89 bytů.

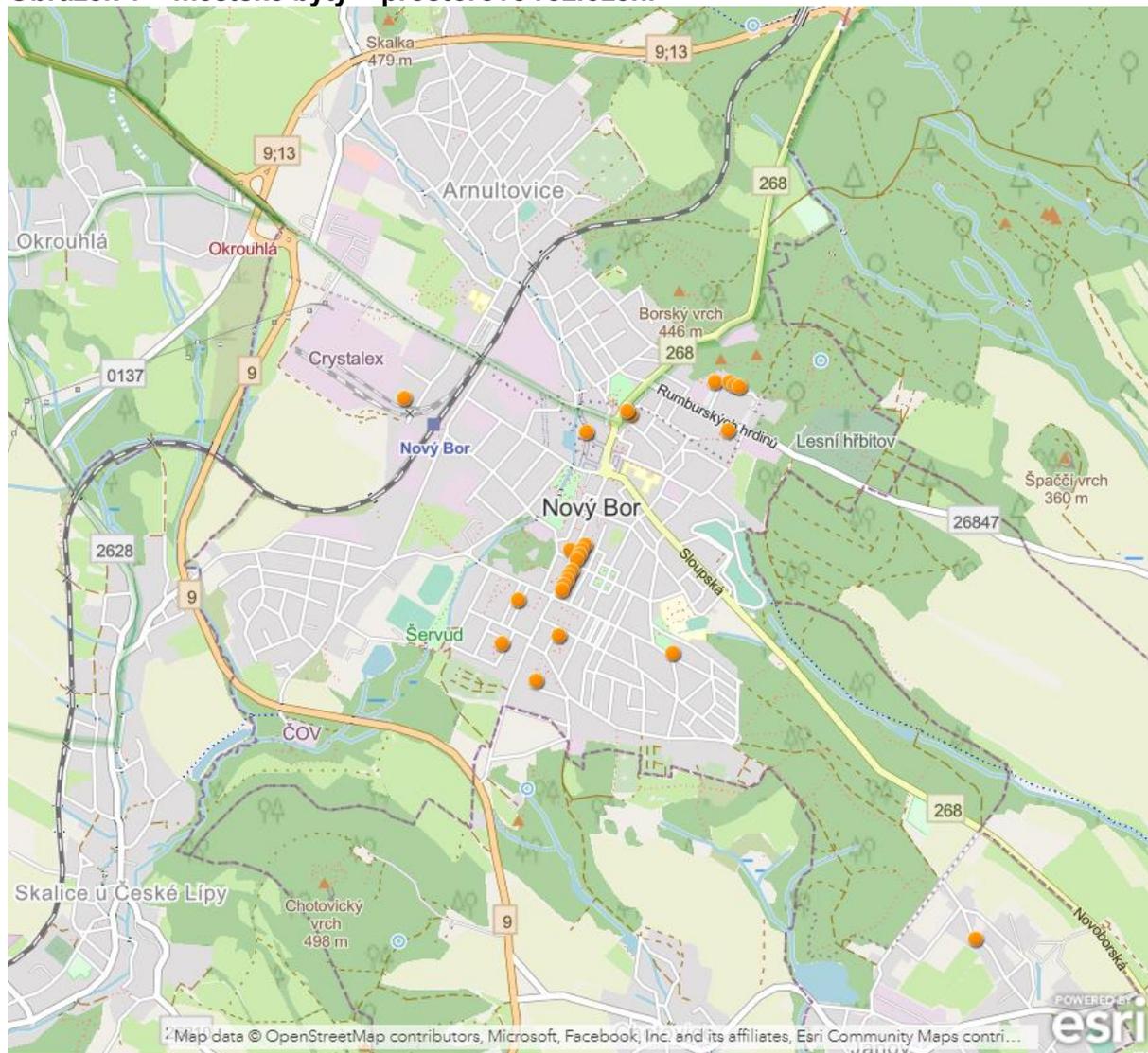
8.1 Bytový fond města

Nový Bor k 31. 12. 2023 disponoval 250 byty v bytových domech a ostatních budovách. K uvedenému datu bylo 249 bytů obsazených a 1 bytů neobsazený. Co se týče kvality bytů, tak všechny byty jsou standardní. Největší počet bytů má dispozici 3+1 (57) a 1+1 (55). Následují byty s dispozicí 2+1 nebo 2+kk (50), dále jsou to byty 4+1 (47) a garsoniéry (41).

Nájemní smlouvy v těchto bytech byly uzavřeny buď na neurčito (91) nebo do roku 2024 (159).

Prostorové rozložení městských bytů ve městě přibližuje Obrázek 1.

Obrázek 1 – městské byty – prostorové rozložení

Zpracování ASZ

8.1.1 Přidělování bytů v majetku města

Rada města Nový Bor schválila na svém zasedání dne 9. 11. 2020 usnesením č. 1272/20/RM4,8 směrnici č. 5.07 „Pravidla pro přidělování bytových jednotek v majetku města Nový Bor“. Tato aktualizovaná směrnice upravuje postupy při pronájmu bytových jednotek v majetku města Nový Bor.

Zjednodušený přepis postupu při pronájmu městského bytu:

1. Pokud se uvolní městský byt, rada města rozhodne o podmínkách zveřejnění záměru jeho pronájmu.
2. Záměr pronájmu bytu, ve kterém budou uvedeny veškeré podmínky, bude zveřejněn na úřední desce města minimálně 15 dnů.

3. Podle vypsaných podmínek v požadovaném termínu se budou moci žadatelé o uvolněný byt přihlásit.
4. Formulář žádosti je k dispozici na odboru správy majetku, na podatelně města a na webových stránkách města, tento musí být řádně vyplněn a podepsán žadatelem.
5. Žádosti budou předány v termínu zveřejněném v záměru pronájmu osobně nebo písemně poštou, elektronicky s ověřeným digitálním podpisem, prostřednictvím datové schránky nebo na podatelnu města. OSM předá žádosti a další související podklady k posouzení bytové komisi.
6. Bytová komise vypracuje seznam pořadí žadatelů, který se všemi dokumenty předá prostřednictvím OSM s doporučením vzniku nájemního vztahu k projednání Radě města
7. Při následujícím jednání rady města bude rozhodnuto o přidělení bytu. Při projednávání se přihlíží zejména k existenci dluhů žadatele vůči Městu Nový Bor a správci bytového fondu města společnosti NOBYS s.r.o. a dále k existenci vlastnických práv žadatele k nemovitostem určeným k bydlení.
8. Odbor správy majetku neprodleně po vydání usnesení oznámí rozhodnutí RM budoucímu nájemci, vyrozumí neúspěšné žadatele a připraví návrh nájemní smlouvy k podpisu.

Podmínkou uzavření nájemní smlouvy je, v souladu se zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník), složení finanční jistoty – kauce nejpozději v den podpisu nájemní smlouvy.

O městské byty je dlouhodobě zvýšený zájem. Velký podíl na tom má skutečnost, že v městských bytech je i po zvýšení nájemného nižší nájem, než je v Novém Boru obvyklé. Také výše kauce bývá u městských bytů několikanásobně nižší než u ostatních pronájmů, odpadá i provize pro realitní kanceláře. To jsou důvody, proč jsou a budou městské byty pro obyvatele atraktivní. Pro řadu obyvatel je městský byt jakousi jistotou, zvláště pak u těch, kteří nemají dobrou zkušenost s jednáním soukromých vlastníků. Počet nabízených městských bytů neuspokojuje poptávku. Z toho důvodu by bylo vhodné počet městských bytů postupně navyšovat.

8.2 Byty v Domě s pečovatelskou službou

Tyto byty jsou přidělovány na základě Pravidel Rady města Nový Bor pro přijímání žadatelů do Domu s pečovatelskou službou³. Jedná se o samostatné malometrážní bytové jednotky (garsonky a byty 1+1). Zájemce se do nich stěhuje na základě uzavřené nájemní smlouvy s městem Nový Bor, v souladu s ustanoveními občanského zákoníku. Byty si mohou nájemníci vybavit vlastním nábytkem a ostatním zařízením, ve většině bytů je instalována kuchyňská linka. Nájemníci v DPS hradí nájem a služby spojené s bydlením (teplo, elektrická energie, spotřeba vody atd.). Přímo v těchto domech sídlí pečovatelská služba, kde si mohou obyvatelé nasmlouvat pomoc v rozsahu, v jakém jí aktuálně potřebují. Byty v DPS jsou určeny pro bydlení

³ Viz [pravidla_dps.pdf \(sslbnb.cz\)](#)

seniorů a zdravotně postižených dospělých občanů, kteří potřebují bezbariérové bydlení a z důvodu věku nebo zdravotního stavu pomoc nebo podporu jiné osoby.

Nájemní smlouva s obyvateli DPS je uzavírána na dobu určitou – 1 rok. Prodloužení nájemní smlouvy vždy o další 3 roky je podmíněno: a) dodržováním Domovního řádu DPS, b) řádným placením plateb souvisejících s bydlením v DPS, Odbor správy majetku MěÚ Nový Bor zajistí vyhotovení nové nájemní smlouvy. Vhodnost prodloužení nájemní smlouvy je konzultována s ředitelem příspěvkové organizace Sociální služby města Nový Bor. Dodatek k nájemní smlouvě je oprávněn podepsat vedoucí Odboru správy majetku MěÚ Nový Bor.

8.3 Ubytovna Severní

Z kapitoly věnované prostorovému rozmístění výplat DnB a PnŽ v Novém Boru je zřejmé, že nejvyšší koncentraci osob ohrožených bytovou nouzí a chudobou vykazuje objekt ubytovny v Severní ulici. Ubytovna byla jako objekt s vysokým počtem sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených osob identifikována již v předchozích analýzách.

Podle údajů poskytnutých zástupci Charity Česká Lípa k měsíci říjnu 2023 v ubytovně bydlelo 122 osob. Celkem tam žilo 17 domácností s dětmi.

Ceník ubytování je platný od 1. 2. 2023⁴. Za 1 osobu samostatně bydlící na pokoji je stanovena cena 10 500 Kč za měsíc. Dva lidé, kteří netvoří společnou domácnost, ubytování na jednom pokoji platí 5 600 Kč měsíčně. Dva lidé tvořící společnou domácnost pak za jeden pokoj platí 11 200 Kč. Cena pro 3 osoby na pokoji je 12 900 Kč za měsíc a pro 4 osoby je to 14 600 Kč měsíčně. V tzv. tréninkových bytech, kdy ubytovací jednotka zahrnuje dva pokoje, se platí 17 500 Kč za měsíc. Za pračku na pokoji se připlácí 300 Kč.

Obyvatelé ubytovny mohou využívat podporu a sociálně právní poradenství od pracovníků Charity Česká Lípa, kteří jsou přítomni přímo v budově.

Detailnější informace poskytuje výzkumná zpráva zaměřená na bydlení v Novém Boru, kde je jedna z kapitol věnovaná přímo situaci obyvatel ubytovny. Zpráva bude publikována na jaře 2024.

9 Zadluženost

Podle nejaktuálnějších dat Exekutorské komory ČR bylo v Novém Boru ve 4. čtvrtletí roku 2023 v exekuci 925 fyzických osob (tzv. počet povinných). Jednalo se o 9,5 % z celkového počtu obyvatel nad 15 let. Celkový počet exekucí fyzických osob v Novém Boru činil ve sledovaném roce 6 161, tj. 6,7 exekucí na osobu.

Podíváme-li se tedy na vývoj počtu a podílu osob v exekuci v Novém Boru (viz Tabulka 10) došlo mezi roky 2016 a 2023 sice k snížení počtu i podílu osob v exekuci, a to z 12 % na 10 %. Na druhou stranu ale dochází k stabilnímu nárůstu počtu osob s mnohočetnými exekucemi. Zatímco v roce 2017 bylo v Novém Boru například 181 osob s 10 a více exekucemi a tvořili

⁴ <https://ceskalipa.charita.cz/res/archive/007/000911.docx?seek=1675158734>

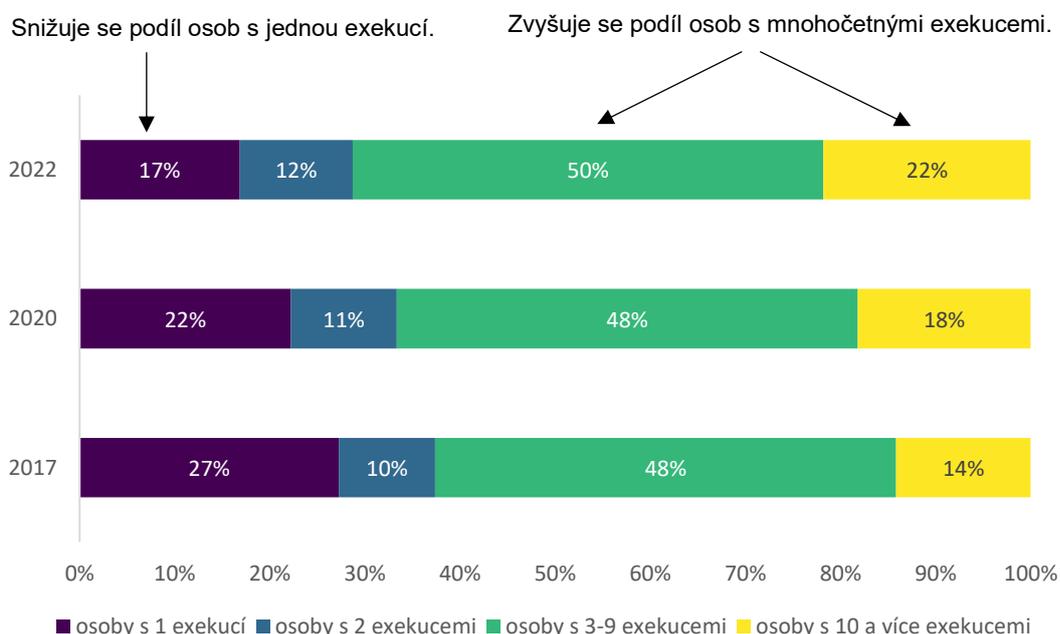
tak 14 % osob v exekuci, v roce 2023 jich je 225 a tvoří téměř celou čtvrtinu osob v exekuci, více viz Graf 10. Vícečetné exekuce jsou odborníky vnímány jako velký problém, shodují se v tom neziskové organizace i Exekutorská komora.

Tabulka 10 – Počet a podíl osob v exekuci v Novém Boru v letech 2016–2023

	2016 (31. 12.)	2017 (31. 12.)	2020 (4. 3.)	2021 (31. 12.)	2022 (31. 12.)	2023 (4Q)
počet osob v exekuci	1212	1240	1080	921	949	925
% podíl osob v exekuci ⁵	12	12	11	9	10	9,5
počet osob s 3-9 exekucemi	-	593	521	-	470	463
% podíl osob s 3-9 exekucemi	-	48	48	-	50	50
počet osob s 10 a více exekucemi	-	181	197	221	211	210
% podíl osob s 10 a více exekucemi	-	14	18	24	22	23
počet exekucí	-	6454	6159	6068	6096	6161

Zdroj: Mapa exekucí, Exekutorská komora ČR
Pozn.: znak „-“ znamená, že údaj je nedostupný

Graf 10 – Podíly (v %) osob s exekucemi

Zdroj: Mapaexekuci.cz

Srovnání podílů osob v exekuci mezi lety 2016 a 2023 v Novém Boru s údaji za ORP Nový Bor, Liberecký kraj a ČR nabízí Tabulka 11. Na všech úrovních je možné sledovat postupný pokles podílu osob v exekuci od roku 2017, přičemž pokles v Novém boru o 2,5 p. b. je

⁵ přepočten na obyvatelstvo 15+

srovnatelný s poklesem 2,4 p. b. na úrovni ČR. Nejvíce, o 4 p. b. poklesl podíl osob v exekuci v ORP Nový Bor. Nicméně celé sledované období se podíl osob v exekuci v Novém Boru pohybuje přibližně 2 p. b. nad celorepublikovým průměrem.

Tabulka 11 – Vývoj podílu osob v exekuci v Novém Boru v letech 2016–2023

	2016	2017	2020	2021	2023 (1. 3.)
Nový Bor	11,9	12,2	10,9	9,4	9,7
ORP Nový Bor	13,3	13,7	11,2	9,7	9,7
Liberecký kraj	11,6	12,1	10,6	9,3	9,0
ČR	9,3	9,6	8,6	7,4	7,2

Zdroj: Exekutorská komora ČR

Vzhledem k vysokému počtu osob v dluhové pasti je důležitým ukazatelem poměr počtu osob v osobním bankrotu k počtu osob v exekuci v daném kraji. Tento poměr činil v roce 2022 v Libereckém kraji 17,59 %. Osobní bankrot představuje pro dlužníky cestu z dluhové pasti. Na rozdíl od běžící exekuce se zastavuje růst pohledávek. Když se lidé během procesu oddlužení snaží, smaže se jim po pěti letech zbytek dluhů. Naopak v exekuci dluhy dál narůstají o úroky z prodlení nebo třeba o náklady na vymáhání.

Podle údajů z Mapy bankrotů za rok 2022 dosahoval počet osob v bankrotu v Novém Boru 182 osob. Podíl bankrotů vůči exekucím byl 19,04 %, což je o 1,45 p. b. vyšší než v Libereckém kraji jako celku. Podíl osob v bankrotu zde byl 1,85 %. Věk průměrného dlužníka v osobním bankrotu činil necelých 47 let. Nižší je v Novém Boru podíl osob ve věku 18 až 29 let, o 1 p. b. vůči Libereckému kraji. Naopak o 5 p. b. je vyšší podíl seniorů ve věku nad 65 let. Souhrnný přehled údajů za Nový Bor a Liberecký kraj přináší Tabulka 12.

Tabulka 12 – Počet a podíl bankrotů v Novém Boru a Libereckém kraji v roce 2022

	Nový Bor	Liberecký kraj
Počet osob v bankrotu	182	5 964
Podíl osob v bankrotu	1,85 %	1,63 %
Průměrný věk	47,4	45,8
Osobní bankroty vs. exekuce	19,04 %	17,59 %
Podíl osob ve věku 18 až 29 let	7 %	8 %
Podíl seniorů (65 + let)	13 %	8 %

Zdroj: Mapabankrotu.cz

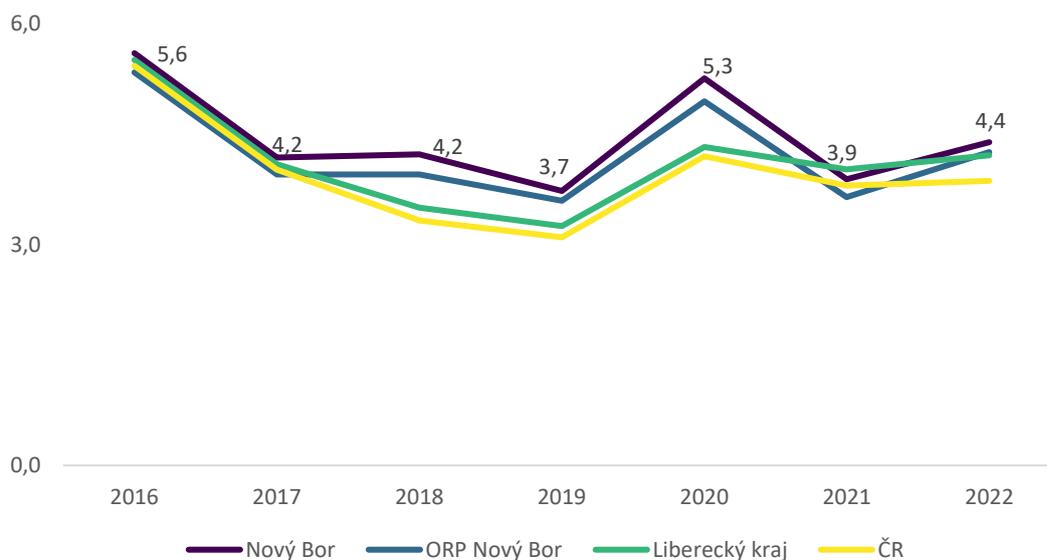
Začátkem roku 2018 otevřela v Novém Boru bezplatnou dluhovou poradnu organizace Rodina v centru. Od ledna 2018 do prosince 2020 byla činnost poradny zajištěna v rámci projektu „S rodinou proti dluhům“. V roce 2023 dluhové poradenství poskytuje Občanská poradna téhož poskytovatele. Podle výroční zprávy z roku 2022 byly dluhy nejčastějším problémem, s nímž se klienti na poradnu obraceli. Celkem šlo o 28 klientů se zakázkou řešení dluhů, exekucí a insolvenčí.

10 Zaměstnanost

K 31. 10. 2023 registrovaly úřady práce v Libereckém kraji celkem 11 582 neumístěných uchazečů o zaměstnání, tj. o 107 osob (0,9 %) méně než na konci předchozího měsíce. Podíl nezaměstnaných k 31. říjnu 2023 v Libereckém kraji dosáhl 3,62 %. Ve srovnání s koncem září 2023 se nezaměstnanost snížila o 0,16 procentních bodů (p. b.) a po třech měsících růstu tak opět poklesla. Oproti konci října 2022 byl zaznamenán nárůst o 0,10 p. b. Meziměsíčně nižší nezaměstnanost vykázaly také všechny okresy Libereckého kraje. Okres Česká Lípa s podílem 3,21 % nezaměstnaných dosáhl mezi 77 okresy České republiky na 44. pozici (přičemž nejnižší podíl nezaměstnaných zaznamenal okres Praha-východ (1,43 %) a nejvyšší okres Karviná (8,02 %) (Koťátková, 2023).

Při bližším pohledu na vývoj podílu nezaměstnaných osob v ČR, v Libereckém kraji, ORP Nový Bor a v Novém Boru je patrné, že s výjimkou roku 2021 se podíl nezaměstnaných osob v Novém Boru drží mírně nad celorepublikovou, celokrajskou i nad úrovní ORP. Nárůst podílu nezaměstnaných osob byl v Novém Boru i ORP Nový Bor mezi roky 2017 a 2020 výraznější než na úrovni kraje a ČR, ale rozdíl se drží pod hodnotou 1 p. b. V roce 2022 činil podíl nezaměstnaných osob v Novém Boru 4,4 %, na úrovni celého ORP 4,3, v Libereckém kraji 4,2 % a na úrovni ČR 3,9 %.

Graf 11 – Vývoj podílu nezaměstnaných osob v letech 2016–2022 (v %)

Zdroj: MPSV

Podle statistiky nezaměstnanosti MPSV bylo v Novém Boru v prosinci 2023 evidováno 336 uchazečů o zaměstnání. Z celkového počtu bylo 145 UoZ v evidenci déle než 6 měsíců, 94 UoZ déle než 12 měsíců a 41 UoZ déle než 24 měsíců. Tabulka 13 zobrazuje vývoj počtu nezaměstnaných v Novém Boru mezi lety 2016 a 2023. Ve sledovaném období mezi UoZ téměř vždy převažovali ženy nad muži, v roce 2023 to bylo 184 žen a 152 mužů. Počet uchazečů v evidenci déle než dva roky v letech 2016 a 2020 klesal, a to z 109 v roce 2019 na 32 v roce 2020. Od té doby dochází opět k růstu počtu dlouhodobě evidovaných osob.

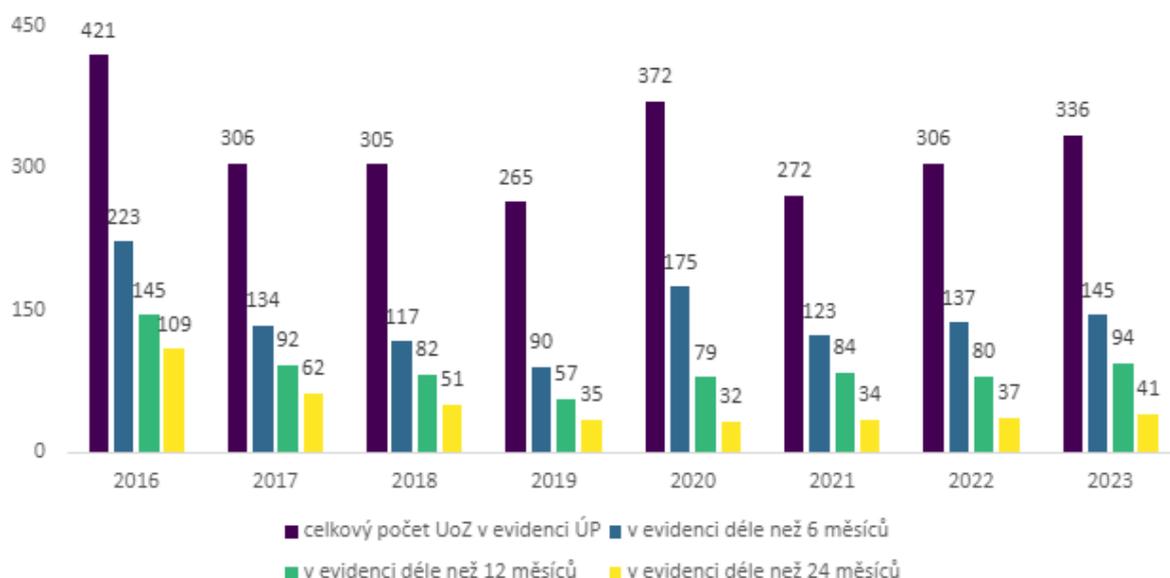
Tabulka 13 – Počet UoZ v Novém Boru, dle pohlaví, délky evidence, věku a vzdělání

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
počet UoZ	421	306	305	265	372	272	306	336
muži	191	141	141	126	151	111	130	152
ženy	230	165	164	139	221	161	176	184
v evidenci 6+ měsíců	223	134	117	90	175	123	137	145
v evidenci 12+ měsíců	145	92	82	57	79	84	80	94
v evidenci 24+ měsíců	109	62	51	35	32	34	37	41
19 let a méně	-	-	-	-	-	12	20	17
60 let a více	-	-	-	-	25	18	20	30
bez vzdělání	6	8	18	10	13	9	11	15
se základním	134	92	84	81	99	80	105	117
střední bez maturity	165	117	118	97	144	92	105	123
střední s maturitou	96	76	72	62	91	80	66	62
vyšší odborné a VŠ	20	13	13	15	25	11	19	19

Zdroj: MPSV

Pozn. Údaje k prosinci daného roku, znak „-“ znamená, že údaj nebyl k dispozici

Graf 12 – Počty uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP dle délky evidence

Zdroj: MPSV

10.1 Volná pracovní místa

V Novém Boru bylo dle údajů MPSV v prosinci 2023 evidováno 40 volných pracovních míst, což je o 1 místo méně než v roce předchozím a představuje pokračování klesajícího trendu od roku 2017 (více viz Tabulka 14). Na jedno volné pracovní místo připadalo v roce 2023 v průměru 8,4 dosažitelného uchazeče. V roce předchozím to bylo 7,5.

Tabulka 14 – Počet volných pracovních míst

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nový Bor	99	106	88	90	93	54	41	40
ORP Nový Bor	134	183	138	128	118	73	64	66
Liberecký kraj	5525	8401	10787	11554	9953	7789	7372	5879

Zdroj: MPSV

Pozn. Údaje k prosinci daného roku.

Oblasti zaměstnanosti se věnoval *Tematický akční plán pro oblast zaměstnanost města Nový Boru pro období 2020-2022* (2020). Na základě kvalitativního výzkumu realizovaný pro TAP byly identifikovány dva klíčové problémy: vysoký počet dlouhodobě nezaměstnaných a Nekvalifikovanost a neúspěšnost na trhu práce mladých osob do 26 let z důvodu předčasného ukončení vzdělávání. Garantem implementace TAP bylo Město Nový Bor, jehož klíčovými lokálními partnery v této oblasti byli Úřad práce ČR, kontaktní pracoviště Nový Bor a NNO Rodina v Centru (dluhová poradna, SAS a NZDM) a občansko-právní poradna organizace Děčko Liberec, Charita Česká Lípa, Rytmus Liberec. Klíčovými partnery byli také sociální podniky minipivovar Pivovar BORN a Provoz 13 (Charita Česká Lípa)⁶. Kromě spolupráce s ASZ, město Nový Bor podepsalo Memorandum o spolupráci v únoru 2019. [Základní informace: Nový Bor \(novy-bor.cz\)](#)

11 Bezpečnost

Podle údajů Policejního prezidia ČR bylo v roce 2022 v Libereckém kraji registrováno 8 399 trestných činů, tj. o 27,5 % (1 813 skutků) více než v předcházejícím roce a ke zvýšení trestné činnosti došlo po čtyřech letech. Také v celé České republice kriminalita zaznamenala nárůst. Meziroční nárůst registrovaných trestných činů byl zaznamenán ve všech okresech Libereckého kraje, nejvýraznější v okrese Liberec (+753 skutků, tj. +26,6 %) (Krejza, 2023).

Data o Novém Boru vychází z Mapy kriminality, která podává prostorové informace o evidovaných trestných činech a přestupcích (dále jen „delikty registrované kriminality“) na území České republiky. Mapy kriminality obsahují delikty registrované kriminality, které byly ve zvoleném období Policií České republiky oznámeny, nebo které Policie České republiky odhalila vlastní činností. Tato data proto nelze vnímat jako ukazatel skutečného stavu

⁶ Charita Česká Lípa otevřela truhlářskou dílnu Provoz 13, která renovovala, upravovala či upcyklovala darovaný nábytek tak, aby byl znovu použitelný v objektu, který byl dříve jedním z provozů státního podniku Crystalex. Provoz 13 vznikl v rámci projektu „Dáme věcem další šanci!“ (1. 6. 2019 – 31. 5. 2021). Sociální podnik Provoz 13 ukončil po třech letech činnost: Provoz 13 (charita.cz). Druhým sociálním podnikem je Novoborský pivovar BORN s.r.o. (<https://www.pivovarborn.cz>), který se nachází na novoborském náměstí – projekt „Prodejna nápojů a minipivovar“ (stránky města).

kriminality, jde o ukazatel přibližný. Latence trestné činnosti, tj. podíl skutků, jež nebyly Policií ČR zjištěny, se v závislosti na typu kriminality pohybuje od jednotek procent až po 80–90 % v případě některých mravnostních trestných činů.

Z Mapy kriminality vyplývá, že v roce 2023 (leden–červenec 2023) bylo řešeno celkem 1 006 přestupků. Tabulka 15 nabízí přehled o počtu vybraných přestupků v letech 2019 až 2023 (rok 2023 pouze do července).

Tabulka 15 – Evidované přestupky v letech 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
proti majetku	142	172	186	183	121
proti veřej. pořádku a občanskému soužití	93	136	120	144	151
na úseku ochrany před alkoholismem toxikomanií	28	98	98	126	64
na úseku besip a silničního hospodářství	374	627	702	667	663
ostatní přestupky	41	166	159	41	29

Zdroj: Policie ČR

Pozn. Údaje v roce 2023 pouze do července

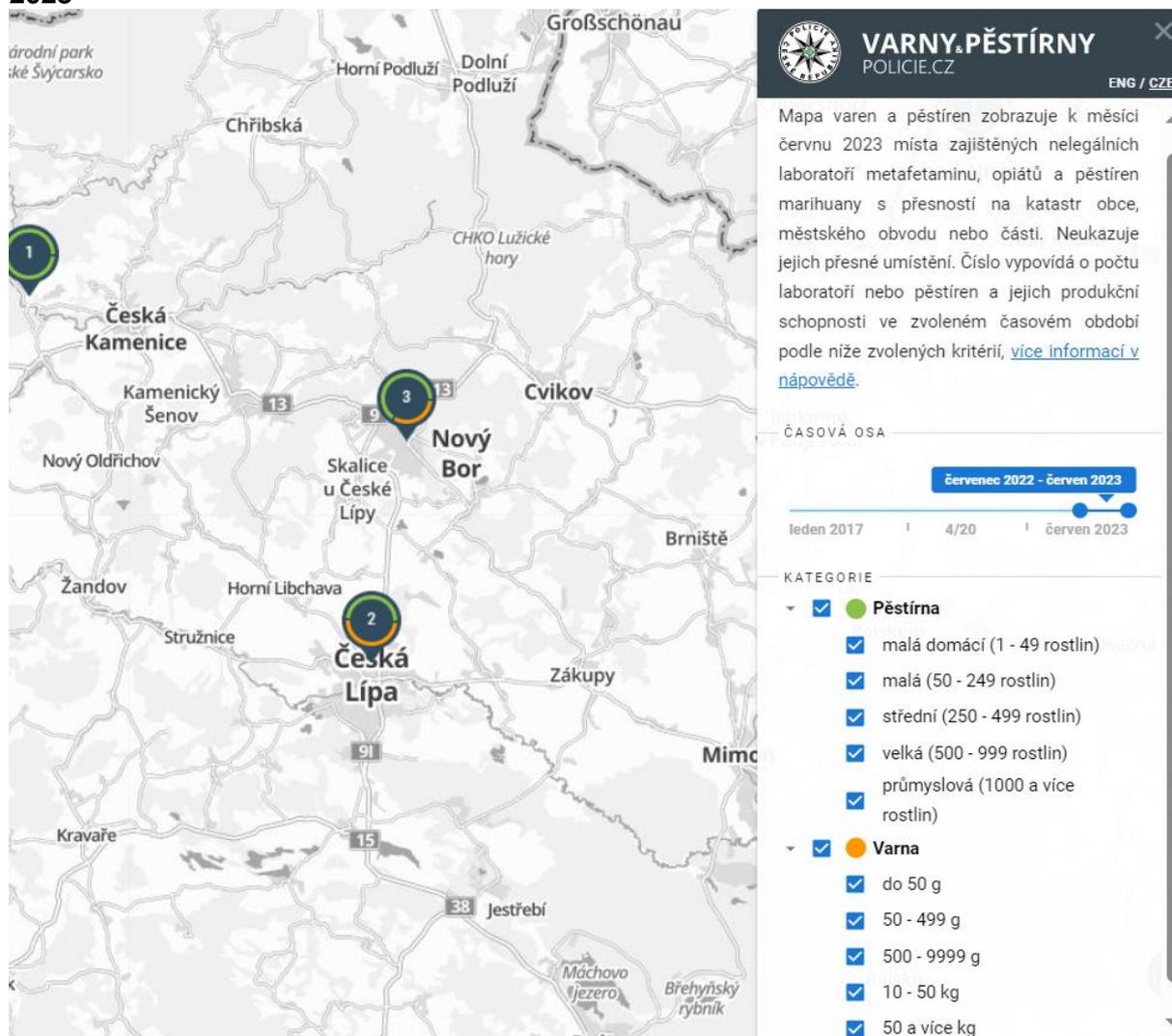
11.1 Prevence

Otázce bezpečnosti se mimo jiné věnuje i *Program rozvoje města Nový Bor 2021–2023*. Hlavním zde stanoveným cílem pro období 2021–2023 je „omezování a snižování kriminality. Jedná se o prevenci kriminality, která se zabývá příčinami trestné činnosti i dalších sociálně patologických jevů“ (s. 79). Program rozvoje upozorňuje na přetrvávající problémy s uživateli drog a jiných omamných látek. Na straně prevence pak zmiňuje preventivní programy cílených především na mládež (besedy na školách společně s PČR) (s. 79)

11.2 Návykové látky

Policie ČR zveřejňuje na webu mapu odhalených laboratoří na výrobu metamfetaminu a pěstíren netechnického konopí. Za období od července 2022 do června 2023 mapa zachycuje v Novém Boru jeden případ odhalené varny a dvě pěstírny (viz Obrázek 2).

Obrázek 2 – Mapa varen a pěstíren odhalených v Novém Boru v červenci 2022 - červnu 2023

Zdroj: Policie ČR

12 Sociální služby

Tabulka 16 – Sociální služby

Poskytovatel/ zařízení	Forma služby/ časový rozsah	Cílová skupina	Kapacita/počet uživatelů	Počet pracovníků/ úvazky
Odborné sociální poradenství				
ADVAITA, z. ú.	Ambulantní – Česká Lípa Čtvrtek, 10:00 - 17:00 - Česká Lípa	Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	Maximální okamžitá kapacita: 20	
Děčko Liberec z.s.: Občanská poradna Liberec – kontaktní pracoviště Nový Bor	Po 12:30 – 17:00, Út 8:00 – 12:00, st 8:00 – 12:00, Čt 8:00 – 12:00 lichý čt, Pá 8:00 – 14:00	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy Imigranti a azylanty Oběti domácího násilí Oběti obchodu s lidmi Oběti trestné činnosti Osoby bez přístřeší Osoby do 26 let věku opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní péče Osoby komerčně zneužívané Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách Osoby s chronickým duševním onemocněním Osoby s chronickým onemocněním Osoby s jiným zdravotním postižením Osoby s kombinovaným postižením Osoby s mentálním postižením Osoby s tělesným postižením Osoby se sluchovým postižením Osoby se zdravotním postižením Osoby se zrakovým postižením Osoby v krizi Osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách Osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy Pachatelé trestné činnosti Rodiny s dítětem/děťmi Senioři Etnické menšiny	Počet intervencí (30 min. jednání): 6 Jedná se o maximální okamžitou kapacitu na všech pracovištích.	Poradce – sociální pracovník - PP 0,8+0,2 NB + ČL - PP0,5 ČL + NB Poradce – pracovník v sociálních službách - DPP 0,2 NB
Rodina v centru, z.ú. Občanská poradna Křížikova 980, NB	Ambulantní Po a Pá: 8:00 – 16:00 Út, St a Čt: 8:00 – 15:00 Terénní Po a St: 8:00 – 16:00 Út, Čt a Pá: 8:00 – 15:00	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy Imigranti a azylanty Oběti domácího násilí Oběti trestné činnosti Osoby v krizi Osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách Osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy Senioři Etnické menšiny	Ambulantní: MAXIMÁLNÍ KAPACITA Počet klientů: 2 Terénní: MAXIMÁLNÍ KAPACITA Počet klientů: 2	Sociální pracovnice (HPP, 1 úvazek), pracovník v sociálních službách (HPP, 1 úvazek)

Sociální služby města Nový Bor, příspěvková organizace	Ambulantní St: 8:00 – 18:00 Terénní Po, Út, Čt a Pá: 8:00 – 15:00	Služba bude poskytována pečujícím osobám o vybrané cílové skupiny: Osoby s chronickým duševním onemocněním Osoby s chronickým onemocněním Osoby s jiným zdravotním postižením Osoby s kombinovaným postižením Osoby s mentálním postižením Osoby s tělesným postižením Senioři	Ambulantní: maximální kapacita, počet klientů: 1 (Jedná se o maximální okamžitou kapacitu, služba bude zajišťována jedním sociálním pracovníkem) Terénní: maximální kapacita: Počet klientů: 1	Ředitel (0,1 (úvazku) Koordinátorka CPP – sociální pracovníce 1,0 (úvazku)
Sestřička SOS, z.ú.	Ambulantní Po – Pá: 11:00 – 14:00 Terénní Po – Pá 14:00 – 15:00 (po předchozí telefonické dohodě)	Osoby pouze z Ukrajiny a jejich pečující rodiny: Imigranti a azylanti Osoby se zdravotním postižením Rodiny s dítětem/děťmi Senioři	Ambulantní Maximální okamžitá kapacita služby: počet klientů:1 Terénní Maximální okamžitá kapacita služby: počet klientů:1	Sociální pracovník DPP 0,15 Sociální pracovník HPP 0,5 Pracovník v sociálních službách DPP 0,15
Sociální rehabilitace				
Rytmus Liberec, o.p.s. Detašované pracoviště Nový Bor	Terénní Ú 8:00 – 16:00 Pá 8:00 – 16:00, po telefonické dohodě možné i v jiný čas. Ambulantní Út 8:00 – 16:00 Pá 8:00 – 16:00 Po telefonické dohodě možné i v jiný čas	HLAVNÍ CÍLOVÁ SKUPINA – osoby, které potřebují dlouhodobou podporu při rozvoji dovedností směřujících k získání a udržení si zaměstnání Osoby s chronickým duševním onemocněním Osoby s jiným zdravotním postižením Osoby s kombinovaným postižením Osoby s mentálním postižením Osoby s tělesným postižením Osoby se zdravotním postižením	maximální okamžitou kapacitu. Nový Bor – 2 uživatelé,	ČL + NB (3,25 + 0,65) + 0,5 (4,3)
FOKUS Liberec o.p.s.	Terénní Po – Pá 8:00 – 16:00 Ambulantní Po – Pá 8:00 – 16:00	Osoby s chronickým duševním onemocněním	Maximální okamžitá kapacita služby v Novém Boru: 4 klienti, Ambulantní Počet klientů: 3 Maximální okamžitá kapacita služby.	Terénní forma PP 4,0
Azylové domy				
Charita Česká Lípa	Pobytová Nepřetržitě	Oběti domácího násilí Osoby bez přístřeší Rodiny s dítětem/děťmi	Nový Bor: 4 klienti = 4 klienti a 22 dětí (celkem 4 rodinné pokoje),	Sociální pracovník služby ADJ Nový Bor 0,75 HPP NONSTOP Pracovník v sociálních službách ADJ Nový Bor 4,75 HPP
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi				
Charita Česká Lípa Startér	Terénní Po 10:00 – 18:00 Út 10:00 – 18:00 St 10:00 – 18:00 Čt 10:00 – 18:00 Pá 8:00 – 16:30 Ambulantní Po 8:00 – 12:00, 12:30 – 16:30	Rodiny s dítětem/děťmi	do 31. 12. 2023 Maximální okamžitá terénní kapacita pro působnost služby v Novém Boru je 1 klient, tedy 1 pracovník může v jednom okamžiku poskytovat sociální službu maximálně 1 klientovi (rodina s dětmi).	Startér (SAS) Česká Lípa, Nový Bor – vedoucí/sociální pracovník 0,5 HPP Sociální pracovník, pracovník v sociálních službách pod dohledem sociálního

St 8:00 – 12:00,
12:30 – 16:30
Pá 8:00 – 12:00

od 1. 1. 2024
Maximální okamžitá
terénní kapacita pro
působnost služby v
Novém Boru jsou 2 klienti,
do 31. 12. 2023
Maximální okamžitá
ambulantní kapacita pro
působnost služby v
Novém Boru jsou 2 klienti,
tedy 2 pracovníci mohou v
jednom okamžiku
poskytovat sociální službu
maximálně 2 klientům
(rodina s dětmi).
od 1. 1. 2024
Maximální okamžitá
ambulantní kapacita pro
působnost služby v
Novém Boru je 1 klient

pracovníka Nový
bor 2,75 HPP

Rodina v centru, z.ú. SAS Štafeta	Ambulantní, st 8:00 – 16:00 Terénní Po, Ú, Čt, Pá 8:00 – 16:00	Rodiny s dítětem/děťmi	Ambulantní: Počet klientů: 10 Jedná se o maximální okamžitou kapacitu. 1klient =1 rodina Terénní: Počet klientů: 1 Jedná se o maximální okamžitou kapacitu. 1klient =1 rodina	Sociální pracovníce (HPP, 0,5 úvazek), pracovník v sociálních službách (HPP, 0,5 úvazku)
--	--	------------------------	---	---

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež				
Rodina v centru, z.ú. – NZDM Vafle	Ambulantní Po, Út, Čt 13:00 – 14:00 individuální konzultace, 14:00 – 16:00 klub pro mladší do 13 let, 16:00 – 18:00 klub pro starší od 13 let St 13:00 – 14:00 individuální konzultace, 14:00 – 17:00 klub pro mladší do 15 let, 17:00 – 20:00 klub pro starší od 15 let Pá 14:00 – 16:00 klub pro všechny věkové kategorie Terénní Po 14:00 – 18:00 Nový Bor	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy	Ambulantní: Nový Bor: 40 klientů Jedná se o maximální okamžitou kapacitu. Terénní: Počet klientů: 15 Jedná se o maximální okamžitou kapacitu.	Sociální pracovník (1 úvazek, HPP), Pracovník v sociálních službách (4 úvazky, HPP), pomocný pracovník (DPP)

Zdroj: Registr poskytovatelů služeb

13 Vzdělávání

Město Nový Bor je zřizovatelem dvou úplných základních škol, jedné základní školy s 1. stupněm, jedné základní školy praktické, jedné základní umělecké školy, jedné mateřské školy (šest odloučených pracovišť) a Domu dětí a mládeže Smetanka.

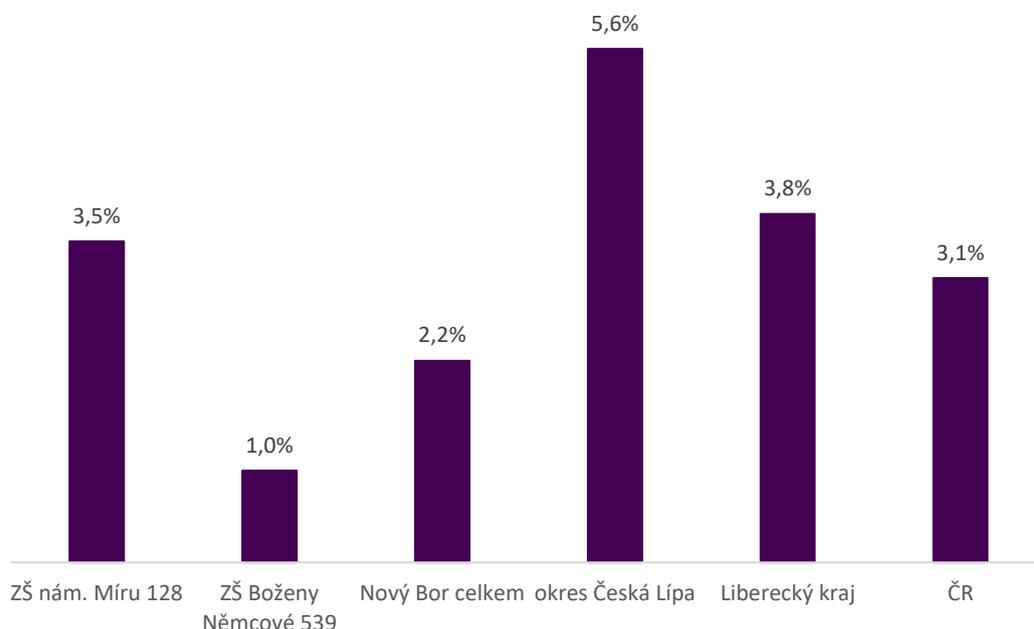
Všechny školy a školská zařízení mají formu příspěvkových organizací. Jejich financování je vícezdrojové. Platové prostředky poskytuje MŠMT ČR, město financuje provoz všech vzdělávacích institucí, které zřizuje. Kromě provozních nákladů město financuje investice a opravy škol a školských zařízení. Navíc všechny organizace získávají finanční podporu pro svou činnost formou projektových žádostí.

Předškolní vzdělávání Město Nový Bor je zřizovatelem mateřské školy Klíček. Celková kapacita zařízení je 377 dětí a je rozdělena do jednotlivých odloučených pracovišť.

Ve školním roce 2022/2023 ukončilo v Novém Boru povinnou školní docházku v běžných třídách 185 žáků. V témže školním roce byly zaznamenány celkem čtyři předčasné odchody⁷. To znamená, že čtyři žáci ukončili povinnou školní docházku s nedokončeným základním vzděláním. Dva z nich v 7. ročníku a další dva v 8. ročníku běžných tříd.

Procentuální podíl předčasných odchodů ze základní školy z běžných tříd ve školním roce 2022/2023 na celkovém počtu žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku v běžných třídách činil v Novém Boru 2,2 %. Za okres Česká Lípa byl tento podíl 5,6 %, za Liberecký kraj 3,8 %, za všechny obce ČR 3,1 %.

Graf 13 - Podíl (v %) předčasných odchodů z běžných tříd ve školním roce 2022/2023

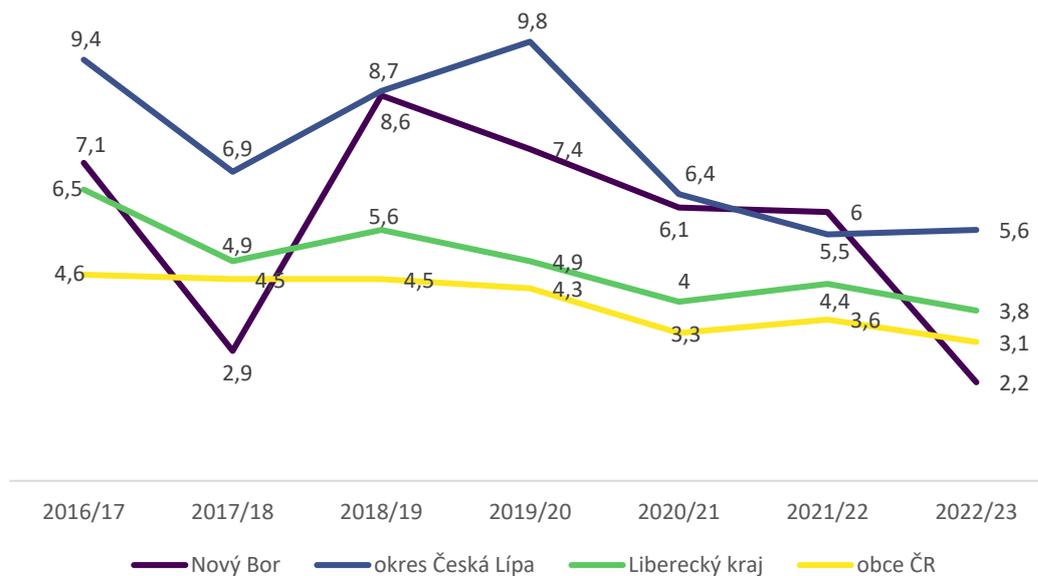

Zdroj: MŠMT

⁷ Předčasným odchodem se rozumí ukončení povinné školní docházky v 7. nebo 8. ročníku v běžné třídě.

Graf 14 ukazuje, že podíl žáků novoborských základních škol ukončujících povinnou školní docházku v 7. a 8. ročníku se téměř ve všech sledovaných letech drží nad celorepublikovým průměrem, který se pohybuje pod 5 %. Výjimkou byly školní roky 2017/2018 a 2022/2023, kdy tento podíl výrazněji klesl pod celorepublikový průměr. Ve sledovaném období byl podíl předčasných odchodů v Novém Boru nižší než v okrese Česká Lípa (s výjimkou školního roku 2021/2022, kdy byl podíl tento podíl mírně vyšší).

Graf 14 – Podíl (v %) předčasných odchodů z běžných tříd – vývoj

Zdroj: MŠMT

14 Seznam literatury

Chrenčík, R. (2022). *Evaluační zpráva Nový Bor*. Odbor (Agentura) pro sociální začleňování Ministerstva pro místní rozvoj ČR. [Evaluační zpráva – Nový Bor – 2022 – Agentura pro socialni zaclenovani \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)

Korecká, Z. (2018). *Situační analýza města Nový Bor*. Odbor (Agentura) pro sociální začleňování Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Lang, P. & Matoušek, R. (2020). *Metodika pro posouzení sociálního vyloučení v území*. Odbor pro sociální začleňování (Agentura), Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [Metodika pro posouzení míry a rozsahu sociálního vyloučení v území – ASZ – 2020 – Agentura pro socialni zaclenovani \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)

Město Nový Bor. (2020). *Analýza bytového fondu města Nový Bor*.

Město Nový Bor. (2020). *Program rozvoje města Nový Bor na roky 2021–2023*.

Vališ, D. (2016). *Vstupní analýza města Nový Bor*. Odbor (Agentura) pro sociální začleňování Ministerstva pro místní rozvoj ČR. [Novy Bor VA.pdf \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)

www.mapakriminality.cz

www.mapazadluzeni.cz